

Gram

GENFORENINGSUDFLUGT

- i sporet på "Sønderjydernes foretrukne billedhugger"

Heldagsudflugt lørdag den 29. februar 2020

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn indbyder til en spændende tur til Brundlund Slot ved Aabenraa, hvor vi vil se udstillingen "Givet med glad sind – Kunstnergaven til Sønderjylland".

I 1910'erne fik en gruppe danske kunstnere den idé, at de som markering af 50-året for nederlaget i 1864 blandt kolleger ville indsamle værker, der skulle blive en dansk kunstgave til de dansksindede syd for den daværende Kongeågrænse. Responsen var overvældende. Der blev indsamlet 431 værker af 176 forskellige kunstnere.

Undervejs indtraf Genforeningen. De mange gaver blev siden en del af Museum Sønderjyllands samling. Over årene blev de fordelt ud i de sønderjyske kommuner. I anledningen af 100-året for Genforeningen er en række af gavens værker samlet til en udstilling på kunstmuseet Brundlund Slot i Aabenraa.

Skodborg

ET PORTRÆT AF HANSEN JACOBSEN

Med rigtig god mening har et af Kunstnergavens værker i årtier været langtidsdeponeret på Vejen Kunstmuseum. Det drejer sig om Axel Hous 1906-portræt af billedhugger Niels Hansen Jacobsen. Fra de mødtes på Kunstakademiet i 1880'erne var de to kunstnere venner livet igennem. Billedhuggeren var en af Hous foretrukne modeller. Med syv års mellemrum udførte Hou tre markante portrætter af Hansen Jacobsen.

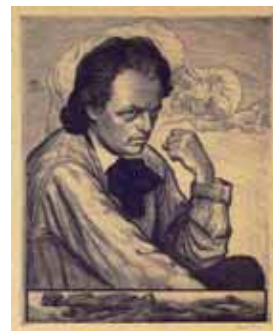
Rødding

1) I 1892 malede han i Paris den unge himmelstormer i sit atelier på Boulevard Arago ved skulpturen "Døden og Moderen", der i 1893 blev billedhuggerens franske gennembrud. Maleriet vises fra januar 2020 på Niels Hansen Jacobsen-udstillingen på Musée Bourdelle i Paris.

2) På besøg i 1899 udførte Hou et raderet portræt af billedhuggeren. For neden ses hans absolutte hovedværk "Skyggen" og i baggrunden toner hans politiske skulptur "Friheden i Slutningen af vort Aarhundrede". Dette tryk vises også på udstillingen i Paris.

3) I 1906 malede Hou i København Kunstnergavens portræt af billedhuggeren i en stue ved lampepels. De dansksindede sønderjyder havde siden 1865 været med til de vigtige Grundlovsmøder i

Skibelund Krat. Der havde de siden 1903 kunnet se Niels Hansen Jacobsens skulptur "Modersmålet", der personificerer det danske sprog. Måske skænkede Hou netop dette portræt til sønderjyderne, så de kunne have et billede af den billedhugger, der i den grad levede sig ind i deres historie. Siden 1903 har den knejset på bakkekammen i Skibelund Krat. "Modersmålet" henvender sig så stærkt mod "vore brødre søndernaa", at den næsten bliver et relief. Bagsidens eneste modellering er omridset af den unge kvindes slør.

▲ 1899 er dateringen på Axel Hous raderede portræt af billedhugger Niels Hansen Jacobsen med et par af sine skulpturer.

Frem til 1920 gik tusindvis af postkort med "Modersmålet" i stille protest til modtagere syd for grænsen, hvor skulpturen havde en ganske særlig betydning. Fra 1876 var tysk eneste administrationssprog syd for Kongeåen. Fra 1878 foregik halvdelen af al skoleundervisning på tysk, og med sproganordningen af 1. april 1889 skulle alt på nær religionsundervisning foregå på tysk. Et første modtræk blev at sende dansksindede børn i skole nord for Kongeåen – eksempelvis nedenfor Skibelund Krat hos Georgia la Cour og Knud Petersen. Da der blev indført skolepligt i Nordslesvig blev et modtræk rejsende dansklærere, hvoraf mange oplevede forfølgelse og måtte give op.

SØNDERJYDERNES BILLEDHUGGER

I forlængelse af opstillingen af "Modersmålet" udførte Hansen Jacobsen til Skibelund Krat en række mindsten for markante personligheder i fortællingen om verdens ældste højskoles videre udvikling fra starten i Rødding i 1844 til livet omkring Askov Højskole fra 1865: I 1905 indviedes stenen for Cornelius Appel, 1906 for Niels Jørum Termansen, 1907 for Sofus og Amalie Høgsbro og i 1913 for Poul la Cour. Det historiske anlæg rundede Hansen Jacobsen i 1920 af ved opstilling i den østlige ende af Genforeningsstenen. Undervejs fik han i 1914 opført sit atelier ved indkørslen til Skibelund Krat.

Niels Hansen Jacobsens navn og virke har stået lysende for sønderjyderne. Det har været oplagt for dem, at rette henvendelse til netop Niels Hansen Jacobsen, når det gjaldt minde- og gravsten for deres markante personligheder såsom stenen for J.P. Reimers i Sønderborg. Han havde været en af det danske mindretals stærke fortalere. Mindestenen bestilte H.P. Hanssen i februar 1926 til indvielse i november samme år i 100-året for Reimers' fødsel.

▼ Axel Hous 1906-portræt af Niels Hansen Jacobsen kan for tiden ses i museets kiosk.

Øster Lindet

PROGRAM

Kl. 9.00 Afgang fra Jyllandsgade i Vejen.

Turen byder på stop ved Skodborg Kirke, Rødding Højskole, Øster Lindet samt Gram Kirke, inden vi ankommer til Brundlund Slot.

Formiddagskaffen og rundstykker indtages i Rødding.

Ca. kl. 13.00 Ankomst Brundlund Slot. Sandwich i slottets café før vi ser Genforeningsudstillingen. Der er også mulighed for at gå en tur i slottets skulpturpark.

Kl. 15.30 Kaffe, te og kage inden hjemtur via Hammelev Kirke, hvor vi ser endnu en NHJ-gravsten.

Kl. 16.30 Afgang mod Vejen.

Kl. 17.15 – forventet ankomst Jyllandsgade – Vejen.

Hammelev

På samme måde bestilte sønderjyderne op gennem 1920'erne først og fremmest en række mindesten for de unge mænd, der under første verdenskrig var faldet i tjeneste for et land, der ikke var deres fædreland. Siden kom bestillingerne på Genforeningssten.

I NIELS HANSEN JACOBSENS FODSPOR

Turen til Brundlund Slot bliver en rejse i billedhugger Niels Hansen Jacobsens fodspor. Første stop bliver lige på den anden side af Kongeåen i Skodborg. Ved kirken dér ser vi mindestenen for de faldne. Derfra fortsætter turen til tre af hans markante sten tæt ved Rødding Højskole: Genforeningssten, stenen for frimenighedens faldne og mindestenen for Cornelius Appel. Netop den bestilling fik sat skub i Skibelundforeningen, så Appel også fik sin mindesten i Krattet!

I Øster Lindet ser vi både stenen for de faldne, gravstenen for Mathias Mygind samt Esben Klemanns skulptur fra 2013, inden vi fortsætter mod Gram. Dér ved kirkegården står bronzeskulpturen af kvinden med egeløvskransen – den figur, der siden kom til at indgå i Hansen Jacobsens sene hovedværk, skulpturgruppen "Livets Spil".

På vej hjem fra Brundlund Slot gør vi stop ved Hammelev Kirkegård, hvor vi ser Mikael Steffensens gravsten. Hans breve fra fronten blev trykt i 1918. I dem beskrives krigens meningsløshed på en måde, der ses afspejlet i stenes relieffelt, hvor Niels Hansen Jacobsen har modeleret en sammenkrøben figur. I gips findes relieffet i museets samling. Det er p.t. bortmagasineret, mens byggeriet står på. ■

TILMELDING

Senest den 21. februar til Pernille Vestergaard tlf. 79966940/41138905 eller mail: pv@vejen.dk.

Vi har plads til 54 deltagere (en busfuld), som bliver reserveret efter "først til mølle"-princippet.

Når der er reserveret plads, indbetales deltagerprisen på foreningens konto 1551-8715633851, mærket Genforeningen, eller på Mobil Pay 99705 mærket Genforeningen.

Prisen for turen er kr. 200/250. Prisen dækker bus, entré, formiddags- og eftermiddagskaffe samt sandwich og drikkevarer til frokost.